

Libera Penso

Internacia Societo Esperantista de Liberpensuloj

JARO 1909-1910 — N° 5. Januaro

KONTRAŬ LA MILITO (M. Engelgardt)

Kiam iu malfeliĉa homo, pro spirita malkleraĵo aŭ ia tempa (persona) malbonfaritaĵo, faras al iu cetere grandan krimon, tiam ĉiuj indignas kontraŭ li kaj eĉ estas pretaj lin disŝirigi je pecetoj. Sed tiaj mortigistoj, kiel Napoleono, kiuj dum sia tuta vivo sin okupas je mortigado de homoj estas glorigataj de tiuj samaj homoj, kiuj indignas kontraŭ la bedaŭrinda krimulo...

Sed ĉiam ŝajne la homaro iĝas pli prudenta kaj nobla iom post iom. Kaj tio jam estas sukceso, la homoj penantaj senkovrigi la malmoralajn ideojn en la luksa uniformo de la belŝajnaj malkonsciaĵoj. Do, en sia, animoj la homoj hontas, kaj tio jam estas bona antaŭsigno. La unuatampaj kruelbestoj — la regimentestroj kaj iliaj kunuloj ne hontis. La egiptaj faraonoj post ruinigo de tutaj landoj, estas eternigintaj siajn kruelaĵojn per piramidoj kaj sfinksoj kiujn oni ornamadis per bildoj, reprezentantaj veturilojn plenigitajn per dehakitaj manoj kaj piedoj; kun surskriboj, per kiuj tute malkaŝe oni diradis: «Mi egipta reĝo, pereigis tiom kaj tiom da homoj, la maljunulojn mi ne ekkompatis, la infanojn mi ne ekbedaŭris, la urbojn mi forbruligis, la kampojn mi elĉifis, miru vi miajn faritaĵojn, postularo!» (1).

Nun neniu sin laŭdas per tiaj faritaĵoj kaj neniu sin glorigas per ili. Pri ili oni silentas. Neniu volas diri: Napoleono estas eminenta, ĉar li pereigis du milionojn da homoj,

1. Tiajn bildojn kaj surskribojn oni estas konservintaj sur la unuatampaj egiptaj kaj asiriaj monumentoj.

li elversigis dek milionojn da k. gr. da homa sango, li ruinigis kaj dezertigis tiajn kaj tiajn regionojn. Tiajn faritajojn oni eĉ ne ripetas, kvazaŭ ili eĉ ne ekzistus. Li ne mortigis, ne ruinigis, li «glorigis, superigis, disportadis famon» k.c., k. c. Pli frue oni diradis : eminenta estas, ĉar li mortigadis..., nun oni diras : eminenta estas **malgraŭ tio**, ke li mortigadis. Pli frue en la sama mortigo oni vidadis bravajon, nun la mortigon oni abomenas, kaj nur penas ĝin pravigi iel. Sed kiam oni povas havigi al si neniajn motivojn per kiuj pravigi ĝin, krom malplenaj babilaĵoj kaj kalumnioj, do, ĝi pruvas, ke la militistara afero jam subsalas. Ne hodiaŭ, tiam morgaŭ la malkonsciaĵo kaj frenezajo de tiaj pravigaĵoj fariĝos videblaj ankaŭ por la plej malkleraj kaj trivialaj homoj.

Kiel oni elrigardas laŭ ĉio, Eŭropo estas en la antaŭvesperigo de unu tia trabiligo. La movado kontraŭ la milito kaj militarismo, kaj por la utilo de la paco kaj senarmiligo, la forrifuzoj de militservo (1) de la flanko de individuaj personoj aŭ grupoj da homoj, — ĉio ĉi alprenas lasttempe tian larĝan horizonton, allogas tiom da multaj aliĝantoj kaj predikantoj, ke la defendantoj de la «glavo kaj sango» komencas kvazaŭ ŝajne timi, por ke oni vere ne naskigu ion neatenditan de tio. Komprenoble laŭ tiuj homoj la ideo por la eterna paco restas, same kiel antaŭe, la vana fablo, « utopio » sed ili scias tre bone, ke tio, kio hodiaŭ ekzistas, estis hieraŭ utopio, kaj la hodiaŭa utopio povas morgaŭ efektiviĝi. Saman kaj nome tian karakteron ekkomencas alpreni la utopio por la eterna paco : ĝi ankoraŭ ne estas enkorpigita en la vivo, sed ĝi jam estas enpenetriginta sufiĉe profundajn radikojn en la homa vivo.

Eltirita el la revuo « Vazrajdane » (Renask.) El bulg. lingvo, Nikif. Hristoskoff.

PENSOJ

Pensoj de Ernest RENAN, ĵus retrovitaj en plano de nefinita romano.

Mi kredas je la faro de l'modernaj tempoj. Tio ĉi eĉ estas eble mia plej bona kreddeklaro, la plej ĝusta, tiu al kiu mi min reportas plej ofte.

1. En Bulgarujo, dank'al la tieaj kuraĝaj samcelanoj, jam okazas tre oftaj forrifuzoj por militservo ĉia ajn. (Rimarko de l'tradukinto).

— La vivo estas tro mallonga. Ni bezonus unu vivon por ami, unu vivon por scii, unu vivon por bone agi; ho ve! kaj se oni volas ami oni devas preskaŭ forlasi scion, kaj se oni volas scii, oni devas preskaŭ forlasi amon. Tio estas krudela.

— La senmorteco de l'animo fariĝis plifunesta ol utila al la progreso de l'homaro. Ĉar, antaŭmetinte la senmortecon, ne plu estas tiel peninda klopodi por restarigi la justecon en tiu-ĉi vivo: tio fariĝas tie alte. Tiam la malindulgaj katolikoj estas pravaj. Nia bazo estas ke ni devas agi kvazaŭ la estonta vivo ne estus, ĉu ĝi ekzistas ĉu ĝi ne ekzistas. Prediki al la popolo la estontan nevivon, tio estas servi al ĝi ĉar tio estas ĝin eksciti peni en la estanto. Prediki al ĝi la estontan vivon, tio estas ĝin dormigi, kaj eble ĝin trompegi, igi ĝin perdi ĉion por kurigi ĝin al vanajo.

— Iam la grandaj homoj vivis je l'elspezoj de l'aliaj. Aleksandro, Napoleono estis grandaj malestimante la homan genton. Tio ne plu estos.

— Ni ne devas serĉi konstanton en la Historio. Tuj kiam evoluajo atingis sian maturecon, la putro komenciĝas. La regado de Julio estis ĉe sia matureco je 1840. De tiam la malbono, kiun ĝi entenis fariĝis ĉiutage pli netolerebla. Ĝis tiam ĝi estis kaŝita per la malrapida kresko. La malbono ne aperas dum la kreskada periodo, sed tuj de la matureco, ĝi senmaskiĝas.

— Mi mortas en la religio de l'estonto.

Trad. R. D.

La rajtoj kaj la leĝoj ia konstante
 Transpasas kvazaŭ malsanec'ĉiama;
 Al idoj kaj praidoj treniĝante,
 Nerimarkate, restas la enhavo sama.
 Suferojn kaŭzas, kio estis beno;
 Prudento nune malprudent'fariĝis.
 Ve al la idoj! Leĝo estas ĉeno,
 Se ne samtempe ĝi kun ni naskiĝis.

(El: Goëthe, "Faust")

Kiun religion mi konfesas? Neniun el ĉiuj, kiujn vi citas al mi. Kaj kial neniun? Pro religio!

(Diro de Schiller.)

TRAD. O. BÜNEMANN.

AVIZO. — Sendu senprokraste la kotizon: ni devas tuj pagi la ŝuldojn.

LA SOCIETO

La Komitato por la Jaro 1909-1910

Prezidanto : S-ro Jules WOLF, La Chaux-de-Fonds (Svisujo).

Vicprezidanto : S-ro D-ro A. BATEK, Pizen (Bohemujo).

Sekretario-kasisto : S-ro R. DESHAYS, Sens (Francujo).

Komitatanoj : F-ino Helen FRYER, 39 Calais gate Camberwell park,
London (Anglujo).S-ro Oscar BÜNEMANN, ĉe firmo Hugo Hartig
Neuerwall 44, Hamburg 36 (Germanujo).S-ro A. GUILLEMIN, Chalet Esperanto 92, sente des
Blanches, Houilles S.-&-O. (Francujo).**NOVAJ ALIĜOJ**F-ino Ant. JANALIKOVA, instruistino, Bystrice-Hostyn, Aŭstrio
Moravio.

S-ro Methoděj CHYLA, Prostějov. Aŭstrio Moravio.

S-ro Léon ROSENSTOCK, ul. Basztowa 27, Krakow. Aŭstrio Galicio.

F-ino C. BEYNARD, av. des Ecoles 30, Villemomble, Seine (Francujo).

S-ro L. FERENCOWICZ, str. Chmielna 71, Varsovio (Polujo).

S-ro Mihai TIMUȘ, Rosiori (Ilfov) (Rumanujo).

Entute 147 membroj.

KASO. — Januaro

<i>Emspezoj</i> : Reportite	Fr. 64.85
Kotizo de Timuș	2.40
— Janalikova	2.40
— Cornet	2.50
— Roux	2.50
— Hinglais	2.50
— Grosset (2 jaroj)	5.00
— Baudoin (kompletigo)	3.00
— Mahn (2 jaroj)	5.00
— Kaule (2 jaroj)	5.00
— Mariette kun kolekto 1908-09	5.00
— Kuhl	2.50
— Rosenstock	2.50
— Fridrich	2.45
— Chyla	2.45
SUME	110.15
<i>Elspezoj</i> : Sendo de la Decembra bulteno	10.65
Poŝtmarkoj	2.50
Poŝtenspezigoj	1.95
SUME	15.10

Restas en kaso, Fr. : 95.05 = ₰ 37.59.

Ŝuldoj : Konto de la presisto 26 Dec. 294

— — 11 Jan. 18. 10 = 312.50 (₰ 123.72).

*Sekretario-kasisto : R. DESHAYS, Sens, Francujo**Jarkotizo kun la monata bulteno : 1 ₰ (Fr. 2.50)*